

ностей; мають, насамперед, наукову природу, оскільки саме розвиток науки продукує появу нових соціальних ризиків” [6, с. 148]. Сучасні соціальні ризики потрібно відрізнити від загроз і перешкод, але виявляти їх краще за допомогою вивчення загроз і перешкод, які є більш доступними для дослідження.

Важливе значення для класифікації сучасних соціальних ризиків міжнародних трудових мігрантів мають норми міжнародних Конвенцій. Згідно з Конвенцією МОП №102 та Європейським Кодексом соціального забезпечення, соціальні ризики поділяють на традиційні та нетрадиційні. Щодо нетрадиційних соціальних ризиків в умовах глобалізації та згідно з методологічними підходами до поняття “людський капітал” і “соціальний захист”, пропонується “розширити перелік життєвих обставин, які порушують нормальну життєдіяльність особи та які вона не може подолати самотійно”. До нетрадиційних соціальних ризиків у країнах Європи може належати “підтримка сімей з дітьми, виховання та освіта дітей, догляд за хворими дітьми та батьками, допомога на будівництво й утримання житла, грошова підтримка матері на період перерваної професійної освіти з розрахунку до п’яти років на кожну дитину, бідність тощо” [7, с. 403]. Але перелік нетрадиційних соціальних ризиків кожна країна має визначати самотійно та за своєю методологією. Наскільки це може стосуватися соціальних ризиків міжнародних трудових мігрантів – офіційно не визначено.

В умовах переходу до постіндустріального суспільства почав формуватися напрям вивчення “нових соціальних ризиків”. “Постіндустріальний уклад спричинив появу нових професій і форм зайнятості та конфлікт між некомпетентністю й професіоналізмом” [8, с. 90]. Нові соціальні ризики стали закономірним результатом переорієнтації економіки від товаровиробництва до сервісу та зростання нестабільності на ринках праці. “Замість конфлікту між працею і капіталом, який є характерним для індустріального суспільства, основною соціальною суперечністю стає конфлікт між некомпетентністю та професіоналізмом” [9, с. 76]. Відбувається реорганізація культурної сфери шляхом збільшення інформатизації всіх сфер суспільного життя та орієнтація на пріоритети інтелектуалізму. В умовах додаткової плинності нормативно-правова закріпленість соціальних ризиків перетворюється в анахронізм і заважає їх прогнозуванню, попередженню та запобіганню.

Питання нових соціальних ризиків (“new social risks”) вперше було поставлено для наукового обговорення П. Тейлор-Губі (Peter Taylor-Gooby), Г. Еспін-Андерсен, Дж. Бонолі, П. Розанваллон. Соціальною базою для обговорення нових соціальних ризиків стали проблеми розбудови в розвинутих країнах ЄС держав загального добробуту (“the welfare state”) або “ліберальної держави добробуту”. На думку української дослідниці О.В. Осієнко, загальновизнаного тлумачення поняття держави добробуту поки ще не існує. Згідно з Г. Еспін-Андерсеном, державу добробуту відрізняє низький рівень декомодифікації, а для С. Лейбфріда аналогом моделі держави добробуту англосаксонська (резидуальна) модель. Ф. Кастлс та Д. Мітчелл базовою ознакою держави добробуту вважають низькі соціальні видатки та неприйнятність застосування інструментів вирівнювання у соціальній політиці. За Дж. Бонолі, до головного критерію держави загального добробуту належить низька питома вага соціальних видатків. Проте спільною рисою держави добробуту частіше визнають те, що “соціальні ризики